

”אח לצרה יולד“ (משלי יז, יז)

משיעור יום ה' בלק תשע"א

ט) "לא היה ללוי חלק ונחלה עם אָחִירֵי, היינו שאין לו חלק עם הגוף והמעשה שהוא כנגד מדרגת ישראל, אלא אף יש בכוח הדיבור להעלות ולתקן את המחשבה.

כח הדיבור הינו תמיד ביד האדם ובלא קשר למחשבותיו ומעשיו

והענין הוא שכשמתקן את דעתו ומחשבתו, אף שמעשיו מנגדים לעבודתו על ענין המחשבה, מ"מ בכח דיבור בתורה ותפילה שהיא עם עבודה והשתדלות על מחשבה ודעת מתוקנים, להעלות ולתקן אף את הגוף. ולא זו בלבד אלא אף אם מחשבתו וליבו בל עימו, ואין הוא יכול אף לכוין את דעתו ביישוב הדעת ומחשבה נכונה, יש בכח הדיבור לבדו לתקן את המחשבה והדעת, והוא יחודא תתאה, כי נמצא הוא במקום החושך אבל כוסף ומשתוקק הוא לאור ה'. ויש כח בדיבור להעלותו ולהגביהו עד שיזכה לתיקון הראש והמעשה, ובלבד שדיבורו יהיה באמת, ואף שאין בו את הכח והכונה להתפלל אינו צריך אלא שידבר אמת לפני הקב"ה, היינו שלא יבהל מכך שליבו בל עימו, ויוציא מפיו דיבורי תפילה אמיתיים לפני ה' ב"ה, ולא ידבר לפני ה' יתברך דברים שהם חוץ ממדרגתו, אלא ממקומו האמיתי, ומכאבו האמיתי, כי "רחמנא ליבא בעי", שהקב"ה חפץ שאדם יקשר בתפילתו את מה שיש בליבו. ואף שיש לו רצונות עם קדושים לקדושה לתורה ותפילה, צריך שילך עם האמת שידע מה הוא מקומו האמיתי, וכך ילך מדרגה לדרגה. כי הדיבור בתפילה צריך להיות גם כשאדם רחוק, ובלא קשר למדרגתו במחשבה ומעשה. ועיקר המשמעות של בעל תפילה, שהוא בעל הדיבור, הוא שיכול לפנות לה' יתברך מכל מדרגה בה הוא נמצא.

כח הדיבור הוא המשרת לאדם כעזרת אליהו הנביא למשה והאבות

כי אף שנמצא האדם למטה ממקום המוחין וניטלה ממנו דעתו שהיא כנגד משה רבנו (זוה"ק פקודי, רכ"א), נתן לו הקב"ה את הדיבור, שהוא המשרת אל הדעת, ועל ידי הדיבור יוכל להביא את הדעת לגילוי, ולהושיע. וכן איתא בזוהר (רע"מ נשא, קכ"ד). אמר רע"א מהימנא, אליהו אנת הוא עוזר לי, בכל סיטרא. דהא עלך אתמר בקדמיתא "פנחס בן אלעזר בן אהרן". וכן אהרן ודאי איתיה אח דילי, כמ"ש (משלי יז, יז). "אח לצרה יולד". רע"א מהימנא הוא משה וכנגד הדעת, אליהו הוא פנחס, שבא מאהרון שהוא ענין הדיבור והפה, כמ"ש (שמות ד, טז) "והיה הוא יהיה לך לפה", והוא המשרת להדעת והמחשבה, והוא שיכול לגלותם, אף שנמצא האדם בריחוק, שעל זה כתוב "אח לצרה יולד", שנתן הקב"ה את הדיבור לאדם כדי שעל ידו יוכל לעלות ולהגביה את עצמו מכל צרה, וכמ"ש (דברים לג, ח-ט) "וללוי אמר וגו' ואת אחיו הכיר", שאע"פ שהאדם רחוק מאוד בדעת ובמעשים, צריך שיתפוס את הדיבור לבדו, ועל ידו ימשיך רחמים עד שיהיה שלם במחשבה דיבור ומעשה.

על ידי הדיבור מברר את כל המדרגות התלויות בו ונעשה ראוי לגאולה

וכתוב בבבא מציעא (פ"ה): שאליהו הנביא משמש ומסייע את שבעת הרועים, ומקיצם להתפלל ולעורר רחמים על ישראל, אלא שמקיצם אחד אחד, והטעם שאם יתפללו יחד ימהרו ויחישו את הקץ קודם הזמן, שהוא ענין (דברים ג, כו) "ואת תוסף

ומתקן גם את המדרגות הנמוכות שהם כנגד אות ה"א האחרונה, שהיא סוד נפש יתרה (זוה"ק צו כ"ט), היינו שיכול להאיר גם לאחרים, כמ"ש "ואת הנפש אשר עשו בחרן".

אבל כשאדם נמצא למטה ממקום המוחין (שהוא כנגד ו"ה), אינו יכול כלל לחשוב או ליישב את דעתו, כי כולו מונח למטה בארץ במקום הדינים. ולכן בכדי לעורר את הרחמים למטה על הארץ, הוא על ידי האות, וא"ו שהיא כנגד התפארת ויעקב שמידתו אמת, כי כשאין לו את מחשבתו בידו, ונלקחו ממנו הדעת והדיבור המתוקנים, צריך שישתמש בכח דיבור ותפילה באמת, היינו שידבר ממקומו האמיתי, ויאמר לפני ה' יתברך שנלקחה ממנו הדעת ואינו יודע מה לרצות, וליבו בל עימו, ויבקש מה' באמת ממקומו ומדרגתו את ישועתו. ומכח דיבור האמת לפני ה' יתברך, נודע לאדם מקומו האמיתי והרחמנות העצום שראוי לרחם על נשמתו, ומתוך כך מוציא שוועה לפני ה' יתברך, שמשמעותה היא שמבין שמאחר שאין לו דעת ודיבור מתוקנים, אינו יכול לצאת מכבלי היצה"ר, ואין יכול להושיע לו אלא הקב"ה.

על ידי דיבור אמת יוכל לשוב ולעלות מכל מקום ומדרגה

כי כשיש על האדם דין, ש לו יסורים, אבל כשיש עליו דין גדול יותר נלקח ממנו גם הדעת, שאינו יודע שה' יתברך יכול להושיעו ולכן אינו פונה אליו מכל ליבו. אבל על ידי האמת יוכל לזעוק לה' יתברך מקירות ליבו ולהושיע. כי כתוב (תהלים פ"ה, יב) "אמת מארץ תצמח", ואמרו במדרש (ב"ר ח, ה) שהשליך הקב"ה את חותמו שהוא אמת ארצה, כדי שאם ירד בר ישראל למטה לארץ ולמקום הדינים, אע"פ שאינו ראוי לישועה, תהיה לו פרואה על ידי מידת האמת. כי מאחר שדובר אמת לפני ה', מעורר בזה למעלה רחמים פשוטים, שיודע שה' יתברך יכול להושיעו. ואע"פ שיודע שאין בידו זכויות להושיע, הוא מצפה ומשווע לקב"ה, שהוא יתברך יעשה ויסובב ברחמים שיוכל עכ"פ לצאת מצרתו. והקב"ה שחותמו אמת, כביכול בעצמו מתפלל עליו² שימשך עליו רחמים גדולים משם אהי"ה, שממשיך לו דעת ודיבור מתוקנים.

עיקר מעלת האדם והכח שניתן לו מהעליונים הוא כח הדיבור

כח הדיבור הוא הכלי שנתן הקב"ה ביד האדם להוציא את עצמו מכל מקום ומדרגה. כי ה' יתברך ברא את העולם בדיבור, היינו שהמשיך מלמעלה את מחשבתו והוציאה לפועל בכח הדיבור, והוא המשמעות "בצלם אלקים ברא אותנו", שנתן לו את כח הדיבור כמ"ש "ויאמר אלקים", ובזה נתן לו כח לצאת מסיטרא דמותא לסיטרא דחיי, כמ"ש "ויהי האדם לנפש חיה" ותרגם אונקלוס 'לרוח ממלא', ועל ידו הוא עיקר התכלות האדם בשרוש נפשו העלילין (זוה"ק תזריע מו), כי עיקר הכח שניתן לאדם הוא כח הדיבור שעל ידו יוכל להוציא את עצמו מכל מקום.

כי מלבד מה שיש בכח הדיבור להוציא מן הכח אל הפועל את הרצון והמחשבה, ולתקן את הגוף (שהוא יחוד ותיקון ממעלה למטה וכנגד יחודא עילאה) יש בכוחו אף לתקן את המחשבה והראש (שהוא תיקון ועליה ממה למעלה שהוא כנגד יחודא תתאה), כי שבט לוי הוא כנגד הדיבור והזמירות (ויצא קנ א), והוא לבדו, כמ"ש (דברים י

כל הגאולה שהיא גילוי רחמים גדולים מתחילה משועה לה'

הנה כל הגאולה ממצרים החלה מענין אחד והוא מש"כ "ויזעקו ותעל שוועתם אל האלהים", שבשענה שעלתה שוועתם לפני הקב"ה, לא העלים עיניו מהם (רש"י שמות ב, כה), ושלח את משה רבנו לגאלם, כמ"ש בסמוך "ומשה היה רועה", שהיה משה מתוקן לשעה זו שזעקו לה' יתברך ותיכף לעזקתם יחבור אליהם במצרים ויוציאם לגאולה (שמו"ר ב, ד). וכפי שבמצרים על ידי שזעקו החיש הקב"ה את גאולתם, כך בכל דור ודור, על ידי שאדם משווע אליו יתברך, ממהר הקב"ה לפדותו ולהושיעו. ואם היה האדם משווע אליו יתברך, היה תיכף נושע ויוצא לחירות. והסיבה שאין האדם משווע וזועק לה' יתברך שיוציאו מכבלי הס"ט"א, היא מפני שאינו רואה ואינו יודע שהוא קשור בשערי הטומאה, כי מאחר שחטא, איבד את דעתו וראייתו על האמת, וכן אמרו בזוהר תזריע (מו): שכל ההולך בחושך של העולם אינו רואה ואינו יודע דבר מהאמת

תחילה צריך גילוי של רחמים פשוטים כדי שיכיר בצרתו וישווע לה' שיצילו

לכן כדי שיצא האדם מכבלי היצה"ר, צריך תחילה שיאיר עליו רחמים פשוטים משם הוי"ה, שעל ידם יבין את מצבו ויוציא שועה. וכשיזעק לה' יתברך, יעורר רחמים גדולים משם אהי"ה להוציאו ולפדותו לגאולה שלימה. וכן היה במצרים, שגילה הקב"ה על ישראל רחמים פשוטים משם הוי"ה כדי שיוכלו להוציא שוועה, ועי"ז גילה עליהם הקב"ה את שם אהי"ה ורחמים גדולים כדי להוציאם לגמרי מגלות לגאולה שלימה.

אין האדם משווע לה' מכל ליבו אלא כשמבין שניתוק מהתורה הוא ניתוק מהימים

כי קודם שיש גילוי של רחמים על האדם אינו מכיר את מקומו ואינו מודע לרחמים שצריך לרחם ולחוס על עצמו, ולכן אינו משווע לה' יתברך. אבל כשהרחמים מגולים, מכיר במקומו שהוא מקום לא טוב, ומעוצם הרחמים שראוי לו לרחם ולחוס על נשמתו, ויודע שאין לו מושיע מבלעדי ה' ולכן פונה ומשווע אליו יתברך. כך כשהיו רחמים פשוטים על ישראל, היו יודעים מהאמת ומהרחמנות הגדולה שראוי להם עליהם, ולכן זעקו ושוועו לקב"ה, כי אין שוועה יוצאת מן האדם אלא כשמבין שהוא קרוב למיתה ח"ו, כי נאקה היא רוח היוצאת מן האדם קודם שימות. כמ"ש (יחזקאל ל, כד) "וְנָאֵק נְאֻקָּתוֹ חָלָל", וזהו "וישמע אלקים את נאקתם" (רמב"ן שמות ב, כד), שזעקו מקירות ליבם שעתה עומדים הם לקראת שער הנו"ן דקליפה שכל באיה לא ישובו. ומכח זה גילה להם הקב"ה רחמים גדולים משם אהי"ה, והביאם לנו"ן שערי קדושה. וכך כשיודע האדם שריחוקו מהתורה הוא קרוב למיתה, משווע לה' יתברך שיצילו.

כשאין דעת ודיבור מתוקנים לאדם, תיקונו על ידי דיבור ותפילה מתוך האמת

והענין הוא, שאם יש שורש מוחין לאדם (שנמשכים מאותיות ו"ה), צריך שיתקן הראש תחילה, שהוא המשכת רחמים גדולים מקוצו של יו"ד וכנגד שם אהי"ה, ויתקן את כל ענין הראש שהוא כנגד אות יו"ד (זוה"ק אמור צו). ועי"ז יכול להוציא דיבור מתוקן ע"י האות ה"א שהיא כנגד מקום הגרון³, ולתקן את הגוף שהוא כנגד האות ו"א⁴, ובזה מעלה

¹ כי דיבור מתוקן שרשו במחשבה שהיא כנגד האות יו"ד (תיקון תי"ט, מא:), ומתעורר בגרון שהיא כנגד האות ה"א (פע"ח שער העמידה יב), ויוצא ע"י הרוח וההבל שהוא כנגד האות ו"א (זו"ח בראשית) ונחתך ע"י הפה שהוא כנגד ה"א (אד"ז האזינו רפט).

² שאמר רב זוטרא בר טוביה בשם רב (בברכות ז). שגם הקב"ה מתפלל, וכך מתפלל, יה"ר מלפני שיכבשו רחמי את כעסי ויגולו רחמי על מדותי ואתנה עם בני במדת רחמים ואכנס להם לפני משורת הדין.

³ ואמר שמעון בר אבא בשם ר' יונתן (שם), כל מקום שנאמר 'ויהי', משמש צרה ושמחה, אם צרה אין צרה כיצא בה, אם שמחה אין שמחה כיצא בה. וכן הוא בענין

במראות קודש

שיבת "שיח התלמוד" בראשות הגר"א קטנוב, באו להתברך בקבלת הקהל. הר"י ניגש לעמוד בתפלה וזעקה על המצב. בסיום זכו הישיבה לשיחת התעוררות בשקידה ואהבת התורה לקראת ימי בין הזמנים.

גילוי האור הגנוז ע"י שבעת הרועים יבוא אליהו הנביא כמ"ש במלאכי "הנה אנוכי שלח לכם את אליהו הנביא לפני בוא יום ה' הגדול והנורא", כי קודם שיזכה האדם לישועה שלימה וגאולה, צריך להקדים לזה את ענין אליהו הנביא, שהוא המשרת והמביא לידי גאולה על ידי הדיבור.

יש דבר אחד שעל ידו מאבד את הדיבור והדרך לשוב אל ה' והוא לשון הרע

כי כל תקות הגוף היא על הדיבור שייצא גם הוא מזוהמת הנחש, אבל כשהדיבור נפגם, אין תקוה לגוף. ופגם הדיבור הוא שמכחיש את הטוב הטמון בו, ואינו חושב שעל ידי הדיבור יוכל להוציאו מהעלם אל הגילוי. והוא הטעם שאדם דובר לשון הרע על ישראל, כי אינו מאמין בטוב הגנוז בו משום היותו ישראל, לכך נפל דיבורו בגלות עד שדובר לשון הרע, ומאחר שהדיבור נכלל בגלות, מאבד הגוף את התקוה שהיה לו לצאת מזוהמת הנחש ע"י כח הדיבור, עד שנכלל לגמרי גם בטבע הנחש, שהוא צרעת כעורו של הנחש, כי כשנעלם הדיבור נעלם ונתכסה גם התקוה של הגוף לחזור אל הקדושה והחיים, לכך ננגע בצרעת שהיא סרטא דמותא כמובא בנדרים (דט).

מפני ששני באיבוד קדושת וכו' הדיבור גילה הקב"ה בישראל את ענין הצרעת

ומאחר שעל ידי לשון הרע פוגם בטוב שיש בבר ישראל, וניתק את עצמו מקדושת הדיבור, שהוא עיקר גילוי שיש בידו ליצא מטומאת הנחש, גילה הקב"ה את מופת הצרעת. ותחילת הצרעת על האדם הוא גילוי של רחמים מה' יתברך ותוכחה של אהבה, כי אינה מתגלה אלא במקום המוצנע, כדי שלא יתבייש (זה"ק תזריע מו), ועל ידי הצרעת יודע את מקומו בחוש, שחבר לנחש המשחית בלשונו ופגם בקדושת ישראל, ומתוך שיוודע את מקומו יש לו רחמים על עצמו, ומשווע לה' ושב אליו יתברך. ומאחר שבפגם הדיבור מאבד לגמרי את חבל הצלתו, ואת האפשרות להמשיך רחמים כדי לפדות את הגוף מזוהמת הנחש, לכן "טמא טמא יקרא" (ויקרא יג, מה) כי ע"ז מכיר מקומו. ומופת הצרעת הוא שככל ששב לה' כך הוא יותר בהצנע, ואם אינו שב הייתה הצרעת הולכת ומתפשטת, כי מפני הסכנה שיש באיבוד הדיבור עד שמתקן את עצמו מכל פתח תקוה ונתקנה, גילה ה' בישראל את פלא הצרעת ברחמי ואהבתו, כדי שלא יאבד אף בן ישראל את הכלי שיש בידו, שעל ידו יוכל להשיב את כל הטוב שלו במידת הרחמים ולא בדין. ולכן אם אינו מכיר במקומו ומעורר רחמים על עצמו, הולכת הצרעת ומתפשטת, עד שיכיר במקומו ויוכל לעורר רחמים שינתן לו הדעת והדיבור מתוקנים. וזה מ"ש במצורע שנבנה, (ויקרא יד, ג) "ויצא הכהן", שמאחר שהכיר את מקומו ושיוע לה', הכהן בא אליו כדי להעלותו וליתן לו דרך לתקן את המחשבה והדיבור. וכן כשהיו ישראל במצרים ולא יכלו לעלות, כשידעו מצרתם ושיועו לה', בא משה אליהם למצרים (כמ"ש 'וירא אלהים את בני' וידע אלהים' שראה הקב"ה שיודעים בני' את מקומם שהוא שיפלות ושיש עליהם גילוי של דין ושם אלקים, וזה 'ידע אלקים' ומתוך כך שיועו אליו יתברך לכן תכף התגלה הקב"ה למשה והחלה הגאולה).

על ידי שיאמר ההגדה באמת יכול לזכות לרחמים

המוחין הגדולים שמתגלים בלילה זה

והנה בליל יו"ט של פסח יש לידה של מוחין ורחמים גדולים על כלל ישראל, כי אז מתעורר הארת רחמים גדולים משם אה"ה שעל ידו היא גאולת מצרים, עד שיוכל על ידם לתקן את המחשבה והמעשה ולהוציאם מזוהמת הנחש. אלא שלזה צריך שיגיד את ההגדה באמת, כי אם חושב שההגדה היא 'אגדה', אינו יכול להשיג את המדרגה של ליל הסדר, אבל על ידי אמת שייציר בדעתו ויספר בפיו איך הוא הכל הוא אמת, וכן גם עתה חיש הקב"ה לגאלנו מהרה, ע"ז יוכל להלל ולשבח את ה' יתברך. כי כשדבוק באמת, יוכל לראות כל החסדים שעשה עימו ה', ולהלל אותו יתברך בפיו. ואם יהיה דבוק באמת, שכן הוציאנו הקב"ה וכן עתיד להוציאנו לגאולה שאין אחריה גלות, יזכה לתולדת המוחין בקדושה ומדרגה גדולה, עד שיוכל על ידי יו"ט ורגל זה לשוב אל ה' יתברך בכל ליבו.

צריך שיראה האדם את עצמו כאילו הוא עצמו יצא ופדה את הדיבור מתחת יד פרעה

וזה 'חייב אדם לראות עצמו כאילו הוא יצא ממצרים', כי הטעם שלא יכלו להתפלל במצרים, הוא מפני ששורש פרעה היה בעורף (ולכן נקרא פרעה 'ארתיות הערף', וגם פרעה עה"כ גימטריא עורף. ליקו"ת להאריז"ל פ' וישב), ובטומאתו שם היה חוסם ועוצר את קדושת התפילה והשבח לה', והוא כנגד ה'לילה'. אבל שבט לוי הוא כנגד ה'ללויה', כי כוחו ושירתו בגרון, כי ענין עבודתו היא הלל ותפילה לה' יתברך. וכן הוא ענין רות וערפה, שרות יצא ממנה דוד המלך שריוה לקב"ה בשירות ותשבחות (ברכות ז), אבל ערפ"ה שהיא כנגד העורף יצא ממנה גלית הפלישתית, שהוא כנגד הלילה, שהיה מחרף אלקי מערכות ישראל. וזה מ"ש"כ (שמות יג, ז) "ולא נחם אלקים דרך ארץ פלישתים כי קרוב הוא", כי פלישתים בדומה לקליפת פרעה היו עוצרים את השבח והתפילה לה' יתברך, כי ערפ"ה ופרעה הם אותם אותיות, וזה "כי קרוב הוא", ששניהם שרשם בעורף ומעכבים את ישראל מהתפילה. ולכן צריך שיראה עצמו כאילו הוא עצמו יצא ופדה את הדיבור מתחת יד פרעה. ולכן מפסח עד שבועות אנו מבטלים את טומאת פרעה וערפה. בפסח אנו יוצאים מטומאת פרעה המעכב את הדיבור, ועד שבועות אנו מתקנים את ענין הדיבור בספירת מ"ט ימי העומר בדיבור הספירה, ובשבועות קוראים מגילת רות, שהיא שורש גילוי דרך התפילה לכל נשמות ישראל על ידי דוד המלך, כי הוא סלל ונתן את דרך התפילה והשבח לכל נשמות ישראל, שעל ידו כל ישראל ליצא לגמרי מטומאת הנחש במחשבה דיבור ומעשה, ולגלות כל אחד את כל הטוב שאבד ממנו.

לציבור הקוראים היקר. הדפסת העלון כרוכה בהוצאות רבות. העלון יוצא בצמצום והביקוש עצום. המעוניינים לקחת חלק בזיכוי הרבים יפנו במייל או בטלפון וכן ניתן לתמוך באחזקת העלון במספר הטלפון: 03-763-0585-5 שולוחה 7426 יש לציין (בשולוחה 2) את שם ההקדשה

בשורה משמחת לרבים המבקשים.

בס"ד יצא לאור קונטרס מאור תורתו ושיעוריו של רבינו הגאון הינוקא שליט"א מעניני פסח וחודש ניסן. הקונטרס כולל כמה משיעוריו של רבינו שליט"א מעניני דיומא שמסר רבינו במשך השנים וכן שיעוריו מימי בחורו וערותו.

ניתן להשיג אצל הנציגים בכל רחבי הארץ, את המיפוי המפורט ניתן לשמוע בקו שיעורי הינוקא שולוחה 4

הרכיזים הראשיים:

לאזור המרכז: הרב ניסים בוגנים - 0533111151

דרום: הרב אלחנן פרץ - 0583244035

ירושלים: ר' משה מאיר - 0533156131

צפון: הרב בניהו דרעי - 0502760538

בשורה משמחת

לבקשת רבים ניתן לשמוע בקו 'שיעורי הינוקא'

עובדות והנהגות מחייו, אורחותיו של הגאון הינוקא מו"ר שליט"א בשולוחה 4

מאת הגאון הרב יחזקאל משה שליט"א ו"ח נוספים. וכן בשלוחת המאזינים שולוחה 6.

כמו"כ ניתן להאזין לשיעורים האחרונים ומאמר יומי.

מספר הקו 02-5-306-506

האזינו ותחי נפשכם